

Z
E
E
S
T
E
E
M
Z

Janneke
Holwarda

ROMAN

De wereld verzaakt;
– in het dorp van mijn ouders
zijn de bladeren rood.

BUSON

1980

Ze is de jongste. En de vreemdste. Moeder had het zelf gezegd toen de tantes op bezoek waren. Ze was stiekem op haar blote voeten naar beneden geslopen om haar boek te pakken dat nog op de keukentafel lag, toen ze het hoorde: ze was anders, heel anders dan haar zussen, haar broers. Die waren veel makkelijker geweest, gehoorzaam. Zij niet. Zij was dwars. Al vanaf haar geboorte. De anderen lagen rustig in de wieg, zij gilde bij elke vlieg die ze zag. Moeder wist niet wat ze ermee aan moest. Een van de tantes zei dat het in de familie zat, dat moeder er niets aan kon doen, dat het van vaders kant kwam. Ze hoorde hoe moeder hilde. Daarna werd het stil. Het had lang geduurd voor het gesprek hervat werd. Ze was op haar tenen naar boven gegaan. Nu wist ze het.

Ze loopt het Centraal Station uit, steekt het grote plein over, de drukke straat, de brug. Het waait hard en ze heeft moeite de kaart op de goede plek te vouwen. Aan haar schouder hangt de tas met de fotocamera die ze voor haar

eindexamen heeft gekregen. Een tweedehands Pentax, een spiegelreflex met een 50mm-lens, een zoomlens en een groothoek. Iedereen heeft eraan meebetaald. Het was haar liefste wens.

Haar vader had er plechtig bij gekeken toen hij haar de vierkante zwarte tas overhandigde: nu ze haar diploma had gehaald, hadden ze gedacht dat het een mooi moment was om haar wens te vervullen. Dat ze er maar veel mooie foto's mee mocht maken in de grote stad en dat ze die allemaal graag wilden zien.

Ze had stil geknikt. Iets weggeslikt. Ze was de jongste en de eerste van de familie die het dorp verliet. Om te gaan studeren. De anderen waren allemaal gebleven. Haar broer nog thuis, haar zussen getrouwd.

Iedereen was er die dag. Het was anders dan anders. Het was een afscheid.

Ze vindt zonder al te veel moeite het huis van tante Bea. Het heeft drie verdiepingen. Beneden is vroeger een winkel geweest. 'Slagerij Veldkamp' leest ze door de lagen witte verf heen. Nu zit er een kantoor. Van Lennep en van Rooijen, advocaten. Ze kijkt naar boven. Op de eerste verdieping de woning van tante Bea. Niet een echte tante. Een achternicht van vader.

Toen eenmaal besloten was dat ze zou gaan studeren en op kamers moest, was moeder op de proppen gekomen met tante Bea: een keurige dame, een groot huis dicht bij

het centrum, mooier kon haar kind het toch niet krijgen, had ze gezegd.

De ramen zijn voorzien van weelderige gordijnen, opgenomen aan de zijkanten. Het ziet er chic uit. Boven de ramen markiezen. En daarboven, op het dak, een dakkapel met een rond raam. Tante Bea verhuurt twee kamers op zolder. In augustus zal er een vrij komen. Voor haar. Ze belt aan, de deur gaat met een klik open. Van boven klinkt een stem: wie is daar? Kom maar verder.

Een trap met een rode loper. Een bocht. Ze ziet twee voeten in zwarte pumps, twee stevige benen in nylons, de zoom van een rok.

Heb je je voeten geveegd? Tante Bea heeft een harde stem. Ze is groot met veel grijs haar en bruine ogen, ze heeft een jurk aan met een décolleté en ze is weduwe. Ze gaat haar voor naar zolder. Een smallere trap, een groene loper. Op de overloop drie deuren. Tante opent de rechter: wat vind je ervan?

Ze vindt het prachtig. Mooier dan ze heeft durven dromen. Het is de kamer met het ronde raam. Met een kachel, een bed en een wastafel, een inbouwkast in de hoek en een deur met een slot. Een kamer waar zij de baas zal zijn, waar niemand zomaar binnen kan komen, helemaal alleen voor haar. Ze loopt naar het raam, kijkt naar buiten. Links een schoolplein met een kastanjeboom en een brug over een gracht met woonboten, rechts huizen en een kerk.

Ik verhuur alleen aan nette mensen, zegt tante Bea. Ik ken je ouders. Ik neem dus aan dat jij ook zo bent. Achter

deze deur, tante opent een geelgroene deur met een bakelieten handvat, is het toilet. Dat moeten jullie delen. En hier, tante's hand strijkt even over de grijze deur daarnaast, haar stem daalt, woont een theologiestudent. Hij woont al vier jaar bij mij. Ik hoor hem nooit. Het is een heel aardige, rustige jongen. 's Avonds drinken we wel eens een kopje koffie samen, dat is gezellig. Wil je ook koffie?

Even later zit ze in de salon van tante. Veel rood pluche, grote zachte stoelen, alles hier is rond en zacht, alleen de stem van tante niet.

Wat ga je studeren?

Het was haar docente Nederlands die haar ouders had overtuigd: ze heeft een sterk ontwikkeld taalgevoel, had ze gezegd, een prachtige boekenlijst en oprechte interesse in literatuur en poëzie. Het zou zo jammer zijn als ze haar talent zou verspillen. En dat het een heel degelijke opleiding was. Ze had het zelf ook gedaan. En ze was toch ook goed terechtgekomen, had ze er met een knipoog aan toegevoegd.

Haar ouders hadden geknikt en ja, jazeke gezegd. Weer thuis had haar vader gebromd dat die juffrouw een mooie babbel had, dat ze daar vast voor gestudeerd had, maar dat zij in hun huis hun eigen regels hadden. Moeder had er helemaal niets meer over gezegd. Liep alleen maar te zuchten. Mirjam werd er gek van. Waarom schoot niemand haar te hulp? Was er een wet uitgevaardigd waarin stond dat het verboden was om met een woord over haar toekomst te reppen? Was het dan zo raar wat ze wilde?